

Polyanthea Sacra

Ex Universæ Sacræ Scripturæ Utriusque Testamenti Figuris, Symbolis, Testimoniis, Nec Non E Selectis Patrum, Aliorumque Authorum, Sententiis, eruditis Interpretationibus, Similitudinibus, rarisque Historiis collecta, Et Copiosis, Exquisitisque Materiis Moralibus De Virtutibus Et Vitiis Pro ...

Spanner, Andreas

Augustae Vindelicorum, 1702

Titulus XXXIX. Corpus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79340)

rona gloriæ? nonne vos? Philipp. 4. 1. *gaudium meum, & corona mea.* de Ponte hic. §. 4.

Caput tuum, ut Carmelus. Cant. 7. 5. Pagnin. *caput tuum rubrum est, ut coccinum.* Theodoret. Alcazar, per Carmelum accipiunt coronam, ex floribus Carmeli, quâ sponſa caput coronabatur. Corn. hic.

Corona nostra caro Christi est: per hanc regnum colorum possidemus. S. Thom. Vill. f. 1. in Nat. Dom.

Universa Ecclesiæ corona Christus est. Clem. Alex. l. 2. c. 8.

§. III.

Quæ Coronæ non conveniant Christiano.

DE Moyſe ait Josephus l. 2. antiq. c. 1. Pharaon, postquam Moysen parvulum ad pectus appressisset, filia gratificaturus, comiter diademam suam ejus capiti imposuit; Moyses verò detractum pedibus calcavit.

Corona superbia. Is. 28. 1. Coronantur mali, & boni: mali coronantur I. coronâ vanæ lætitiæ. Sap. 2. *coronemus nos roſis.* II. opulentiæ rerum. Is. 23. *quis cogitavit hoc super Tyrum quondam coronatam?* III. mundaniæ potentiæ. Job. 19. *spoliavit me gloriâ meâ, & abstulit coronam de capite meo.* Sanct. Thom. hic.

Tam contra naturam est, florem capite sectari; quàm cibum aure, quàm sonum nare. Tertull. l. de corona milit. Idem l. 2. ib. docet: Christianos, ut Christum sequerentur, exhoruisse coronas ex roſis, & floribus. S. Ludovicus Rex Franc. veruit gestari roſas feriâ 6. in honorem

coronæ spinæ Christi Domini. Cornel. in Sapient.

A ratione alienum est, ut, qui audierimus Dominum spinis fuisse coronatum, ipsi venerabili Domini Passioni per ludum insultantes, habeamus capita redimita floribus. Clem. Alex. l. 2. c. 8.

Miscellanea.

S. Polycarpus M. Smyrn. ep. ad Philippenses, vocat vincula Martyrum, coronas electas.

Omne verbum durum sustinens homo, sciens absque malo esse, quod præcesserit ab illo contra loquentem; coronam quidem spineam capiti suo imponit; sed beatus est: quia tempore, quò ignorat, incorruptibiliter coronabitur. S. Isaacus Syr. l. 1. de contemptu Mundi.

Non decet redimitos floribus corona, sed pulverulentos: nec molles deliciis, sed labore exercitos, ornat victoria. S. Ambr. in Ps. 118.

Quid præpropere coronam exigis, antequam vitas? quid detergere pulverem? quid requiescere cupis? quid epulari gelis? antequam stadium solvatur? S. Ambros. Ethic. Christ. cap. 16. l. 1.

S. Agapetus M. puer 15. annorum, sub Aureliano A. C. 275. virgis, nervis, igne, ferrò, aquâ bulliente, alijsque gravissimis tormentis, excruciat, & dilaceratus; cum in caput ejus congererentur carbones ardentes, gratias agens Deo dicebat: parva res est, si caput coronandum in cœlo, comburatur in terra. Quàm decorabit corona gloriæ plagas, & vulnera excepta pro Christo! Ità habet ejus vita 18. August.

TITULUS XXXIX.

CORPUS.

§. I.

Symbole, & similitudines.

M *Anſunculas in arca facies.* Gen. 6. 14. Sept: *nidos facies arcam.* Symbolicè S. Ambr. l. de Noè c. 6. omne corpus nostrum attextum est, sicut nidus. Nidi quidam sunt oculi nostri, hiatus oris, spiritus vidus est, pulmo; sanguinis & spiritus nidus est cor. Corn. hic.

Quando commovebuntur custodes domus. Eccl. 12. 3. Pro commovebuntur, Cajet. & Tigur. vertunt, *tremunt.* Qui sunt hi custodes domus, id est, Corporis (hoc enim est domus, in qua habitat anima.) Lyran. intelligit omnes sensus, præsertim oculos, & aures; qui quasi custodes, & vigiles, excubant; nè quid in corpus noxæ ingrediatur: hi in senibus commoventur, debilitantur, & deficiunt. Corn. hic.

Ut sciat unusquisque, vestrum vas suum possidere, &c. 1. Theſſal. 4. 4. Cum S. Chryſ. Theodoro, Theophyl. Anselmo, per vas accipe Corpus; quod generatim phraſi Hebraicâ

dicitur *vas*; id est, instrumentum hominis, Sicut enim faber suâ regulâ, quasi instrumentò, utitur ad omnem fabricam; ita anima utitur corpore quasi instrumentò, & organò, ad omnes suas actiones. Corn. hic.

Quod est auriga currui, rector navi, fidibus musicus; idem huic esse terrestri vasculo, qui finxit illud, animam voluit. S. Chryſ. orat. de instit. secundum Deum vita.

Constat, velut organum Musicum, totum hominis Corpus extractum. S. Greg. Nyſſ. l. de creat. hom. c. 12.

Totum Corpus nostrum, cum instrumenti habeat rationem, nihil suo pte motu agere contuevit; sed nostris voluntatibus subservit. Per illud enim animas, velut Musicus quidam, aut virtutis fonos pulsât, aut improbitatis strepitum ciet. Sanct. Basilius Seleuc. orat. de sanctiss. DEI genitrice.

Isti sunt sancti, qui non inquinaverunt vestimenta sua &c. Apoc. 3. 4. Sacra Scriptura vocat Corpora vestimenta: quia sicut corpus vestimentò cooperitur, ita anima Corpore vestitur:

fitur: per albas autem æterna lætitia accipitur. S. Honorius serm. de Innocentibus.

§. II.

Corpus miserum, vide fragile.

Cooperunt complodere inter se lagenas. Judic. 7. 19. quando Gedeon, superaturus Madian, trecentos viros iussit hydrias fumere, & in hydriis faces accensas habere, & in dexteris tenere tubas; ita nos tri acceptum ab Apostolis servavere majores; quod hydriae sint corpora nostra, figurata de limo: quæ timere non norunt; si fervore gratiæ spiritualis ignescant, & Jesu Domini Passionem canoræ vocis confessione testentur. S. Ambr. l. 1. de Spir. S. c. 16.

Fiat voluntas tua, sicut in caelo, & in terra. Matth. 6. 10. Caelum in nobis anima est, terra in nobis Corpus est. Quid est ergo, *fiat voluntas &c.* Sicut & nos audimus præcepta tua, sic nobis consentiat caro nostra; nè, dum contendunt caro, & spiritus, præcepta Dei minus implere possimus. S. August. Sabb. in Vigil. Pasche. l. 1.

Tolle lectum tuum. Luc. 5. 24. Hic lectus, qui tolli jubetur, quid est aliud? nisi quia humanum jubetur corpus attolli. Ipse est, qui per singulas noctes lavatur à David, lectus doloris; in quo anima nostra gravi conscientia ægra cruciata jacebat. Sed si quis secundum Christi præcepta se gesserit; jam non lectus doloris est, sed quietus. Miseratione enim Domini cœpit quiet esse, quod mors erat; qui nobis soporem mortis vertit in gratiam voluptatis. S. Ambr. hic l. 3.

Inter omnia Mundi corpora Corpus hominis formatum est ex viliori materia: nam cœlestia corpora ex luce sunt facta; pisces, & volatilia, ex aqua; gressibilia verò sunt facta de terra. Sed nostra non sunt facta solum ex terra; sed ex terra limosa, seu lutosa. Sanct. Bonavent. l. 9. de adv.

Ad hominis corpus unum supplicia plura, quam membra sunt. S. Cypr. ep. 2. Cum corpus est terra, & spiritum possideamus è caelo; ipsi caelum, & terra fumus; & in utroque; id est, in corpore, & spiritu, ut Dei voluntas fiat, oramus. Id. l. de orat. Dom.

Quia juncta est anima cum corpore; si virtute careat, contagio ejus ægrescit; & imbecillitas de societate fragilitatis redundat ad mentem: cum autem dissociata fuerit à corpore, vigebit ipsa per se; nec ullâ jam fragilitatis conditione tentabitur: quia indumentum fragile projecit. Lactantius l. 7. de div. præmio.

Caro non potest videre, nisi corporalia: sicut ille, qui coram oculis videret berillos virides, & rubros; quid quid videret, esset viride, vel rubrum: defectus non est ex parte oculorum, sed de vitris, sive berillis. Ita est de nobis. Oculi animæ habent corpus, sicut berillos; ideo non possunt videre, nisi corporalia: sed dimissis berillis, scilicet carne, statim vident spiritualia. S. Vinc. Ferr. l. 1. de S. Dominico.

Quid gloriaris homo super tuum esse corpo-

rum? si corpus habes; habent & lapides: si cœcis; crescunt & arbores: si magnus es; majores sunt equi, elephantes, & grandia cete: si fords es; fortiores te sunt leones: si velox es; velociores sunt pardi: si vocem habes; nunquid majorem te tauri? nunquid clariorem te canes? nunquid dulciorem te philomela? Si visum habes, nunquid auctiorem te aquila? Si providus es in tempora; & fornicæ. Si sapiens in construendis domiciliis; & aves aërea. Profecto nihil est, quod à bestiis, atque avibus, te eximat, nisi ratio; quæ potest ascendere virtute propria super corpus, ascendens desuper appetitum. Sim. Cass. l. 4. c. 7.

§. III.

Corpus curando non negligas animam.

Sanctuarij, seu tabernaculi partem interiorem, byssus, & purpura; Ex. 26. 1. sed exteriora operiebantur de pellibus arietum. v. 14. hæc duæ partes sunt cujuscunque cultura animi, & corporis. Pinna in Eccl. Ethol. 123.

Questus lanae, & linum. Prov. 31. 13. Ambros. hic: lanificam, & linificam, matronam hanc sanctus sermo describit. Queritur modò à nobis, quid sit lana? quid sit linum? Lanam carnale quid puto; linum spirituale: nam interiora vestimenta sunt linea, exteriora lanæ. Sic spiritualia curemus, & temporalia non negligamus. Pinna ib.

Da partem septem, nec non & octo. Eccl. 11. 2. S. Greg. mor. l. 35. c. 7. Acti appetere non obliviscaris æterna. Hinc est, quod Ezech. 40. 26. 31. templum quindecim gradibus ascenditur: ut ex ipsa ejus ascensione discatur; quatenus per septem, & octo, temporalis dispensetur actio, & providè mensura æterna requiratur. q. d. per septenarium intellige temporalia; per octonarium spiritualia; & cœlestia: nam Christi resurrectio octavâ die facta est. Ergo *da septem, nec non & octo.* Id. ib.

Tolle grabatum tuum. Jo. 5. 8. Grabatum nostrum corpus est, in quo prius languidi jacebamus, servientes desiderijs, & concupiscentijs nostris: nunc portamus illud, cum spiritui obedire cogimur. Sanct. Bernard. serm. de Pass. Dom.

Ne in corpore tuo curando universum vitæ tuæ tempus consumas: sed, quando-tunque corpus esurit, & delicias appetit; cogita tunc, & animam tuam suo cibo refocillari velle. S. Ephrem. f. de compunct. animæ, & salute.

Cave, nè desiderio Corporis, præclara mentis studia derelinquas. Sanct. Ambrosius in Luc. 17.

§. IV. *Quomo-*

§. IV.

Quomodo Corpus tractandum?

Pulchrum quidem, & integrum, Corpus fuerat Jobi; multo verò venerabilius factum est, ab illis vulneribus infectum: quoniam & lana pulchræ quidem, antequam inficiantur; postquam verò purpuræ factæ fuerint; ineffabilem capiunt pulchritudinem, multumque decorem. S. Chryl. hom. 5. ad pop. Antioch.

Qui delicate à puerissa nuerit seruum suum, postea sentiet eum consumscem. Prov. 29. 21. Servus animæ est Corpus: qui ergo illud delicate nutrit, sentiet illud sibi rebelle; ut suis deliciis addictum nolit animo obsequi ad orandum, meditandum, cœteraque opera pœnitentiæ, & virtutum arduarum. Corn. hic.

Resplenduit facies ejus sicut sol. Matth. 17. 2. Transfigurari voluit Christus, ut celebraret Pascha corpori suo. Triginta annorum spatium excedebat, ex quo Christi Corpus acerbâ pœnitentiâ macerabatur. Præter labores, quotidiana fluente ex oculis; cor tristitiâ plenum visis tot sceleribus. Ut ergo tantisper corpõs consuleret, voluit transfigurari: celebrans semel saltè in vita festum corpori suo afflicto. Et tu facis quotidie festum corpori tuo, raro animæ. Stella in Luc. 9.

Justi anima utitur Corpore, ut instrumentò, aut organò: quæ velut præclara ar-

tifex, quò vult, obsequium corporis ducit; & effinxit de eo speciem, quam elegerit; & eas, quas voluerit, facit in eo resonare virtutes: pangens nunc modulòs castitatis, nunc modulòs temperantiæ; sobrietatis carmen, integritatis dulcedinem, virginitatis suavitatem, gravitatem viduitatis. Sanct. Ambros. l. de bono mortis. cap. 6.

Si equus tuus sit piger ad vigilandum, jejunandum &c. percutiatur calcari de pede dextro, dicendo: corpus labora modò, quia resurges impassibile, clarum, subtile, & leve. Si autem sic non vult se movere, percutiatur calcari de pede sinistro; scilicet timore damnationis, dicendo: Si modò non vis jejunare, in Inferno nunquam comedes. Sanct. Vinc. Ferr. l. de Sanct. Jo. Evang.

Herodes interpretatur glorians in pellibus; seu pellicæus gloriosus. In ipso peccatores intelliguntur; qui de pelle, proprii corporis gloriantur; enutrientes deliciosè, ultra quam deceat; & foventes peramplius, quam natura requirat. Non nisi à diabolo. & ejus contentione, sicut inventum; quod in Christiano corpore, atque in vultu, præterquam naturalis color, alius addetur. Sed participium habebunt cum dæmonibus, qui cum Herode gloriantur in pellibus. Sim. Cass. l. 8. de vitis c. 4.

Vestimenta sunt ingentia corpora; quibus apprehensis voluptas nos trahit. S. Nilus lib. Alcatico.

TITULUS XL.

CORRECTIO.

§. I.

Figuræ, Symbola, Allegoriæ.

Ex Veteri, & Novo.

Quid est, quod tenes in manu tua? Ex. 4. 2. Virga, est disciplina, correctio, & castigatio; quæ initiò pueris, imperfectis, immortalificatis, horrida videtur; sed in fine, cum ejus fructum experiantur, agnoscunt esse virgam paternam, & pastorem, Hebr. 12. 11. *Omnis disciplina in presenti quidem videtur non esse gaudii, sed mœroris; postea autem fructum pacatissimum exercitatis per eam reddet justitia.* Corn. hic.

Posuit super tempus capitis ejus clavum. Judic. 4. 21. Quid per clavum signatur, quò caput Sitaræ perforatur? quis est clavus iste? nisi rigor disciplinæ. Quid est enim rigor disciplinæ acediosis, nisi quali quidam clavus in oculis? Rigor itaque disciplinæ clavus est, diabolum acerrimè pungens; clavus est, diabolum rigidissimè conficiens. Sanct. Bonavent. spec. B. V. c. 13.

Præcidit ergo lignum, & misit illuc; nazavirg. ferrum. 4. Reg. 6. 6. Ferrum in manubrio est donum intellectus in cordè; lignum

verò per hoc cadere, est parva agentes increpare. S. Rupertus hic. l. 5. c. 32.

Sagitta tua infixæ sunt mihi. Ps. 37. 3. Sermo sagitta est: & justus quidem sermo, cum arguit, & corrigit, peccatorem, velut sagitta compungit, & transfodit cor ejus, ut convertatur ad pœnitentiâ, & salutem. Orig. hic Fortassis etiam sagittas vocat verba illa increpatoria, & comminatoria, quæ à Nathan Dei nuntio audivit. Bellarm. hic.

Virgam vigilantem ego video. Jer. 1. 11. id est, minantem, & agitantem se, ac paratam percutere, ait Rupertus. Sept. *ego video baculum nucem.* Theodoret. *ego video virgam amygdalinam;* quæ primò inter arbores evigilat; id est, sollicita est, ut suos flores emittat. Advertit Theodoretus: sicut nux, vel amygdalum, amarum habet corticem, sed nucleum suavem; ita castigatio primò molesta est, sed deinde fructum dat suavitatem morum. Aliqui pro *virgam vigilantem*, legunt, *virgam vigilare facientem.* Corn. hic.

Dimitte - usq. dum fodiam circa illam. Luc. 13. 8. Quid est, circa ficulneam fodere; nisi infructuosas mentes increpare? quid est cophinus stercoris, nisi memoria peccatorum? S. Greg. hom. 31. in Evang.

Dei